

Nord-Aurdal kommune
Utvalgssak

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.	Saksbehandler
Planutvalget	17.06.2015	038/15	riechr
Kommunestyret	18.06.2015	043/15	riechr

Søknad om tillatelse til å bygge småkraftverk i Sundheimselvi - høring**Vedlegg:**

Dok. dato	Tittel	Dok.ID
05.06.2015	Konsesjonssøknad Sundheimselvi kraftverk	132177

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Nr	T	Dok.dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	I	26.06.2012	Skagerak Kraft AS	Småkraftverk i Sundheimselvi
2	I	09.07.2012	Skagerak Energi AS	Skagerak Energi - Vedr. utbygging av kraftverk i Sundheimselvi
3	I	30.10.2012	Skagerak Energi	Informasjon om befaringsdager Skagerak Energi - jordskiftesak nr. 050-2012-0018: Sundheimselvi
4	I	18.12.2012	Skagerak Kraft AS	Sundheimselvi kraftverk - Informasjon vedrørende innsendt konsesjonssøknad
5	I	27.03.2015	Skagerak Energi	Invitasjon til informasjonsmøte om Sundheimselvi kraftverk
6	I	09.04.2015	Avisa Valdres	Innsynbestilling dokument 12/1113-5
7	I	28.04.2015	NVE	Fleire søkjarar - Søknad om løyve til å bygge fem kraftverk i Vang og Nord-Aurdal - høring - Sundheimselvi

Saksopplysninger:

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har mottatt søknad fra Skagerak Kraft AS om tillatelse til å bygge og drive kraftverk i Sundheimselve, kalt Sundheimselvi kraftverk. Søknaden gjelder tillatelser etter vannressursloven, energiloven og oreigningsloven.

NVE ønsker mest mulig konkrete synspunkt på om tillatelse bør gis eller ikke, valg av eventuelle alternativ og forslag om avbøtende tiltak. Kommunen blir spesielt bedt om vurdere søknaden opp mot gjeldende arealplanstatus.

Søknaden

Søknaden skisserer to alternative utbygginger:

Alt. 1:

Utnytter et fall på 371 høydemeter fra inntak på 740 moh (ved Vaset renseanlegg) til kraftstasjon på 369 moh (Sundheimsfossen).

Vannvei: 4300 m.

Installert effekt: 9,1 MW.

Produksjon: 24,1 GWh pr. år.

Minstevannføring sommer (1/5-30/9): 232 l/s.

Minstevannføring resten av året: 167 l/s.

Utbyggingskostnad: 108 mill. kr.

Utbyggingspris: 4,46 kr/kWh

Alt. 2:

Utnytter et fall på 195 høydemeter fra inntak på 564 moh (oppstrøms Rognås sag) til kraftstasjon på 369 moh (Sundheimsfossen).

Vannvei: 2070 m.

Installert effekt: 6,0 MW.

Produksjon: 14,5 GWh pr. år.

Minstevannføring sommer (1/5-30/9): 250 l/s.

Minstevannføring resten av året: 180 l/s.

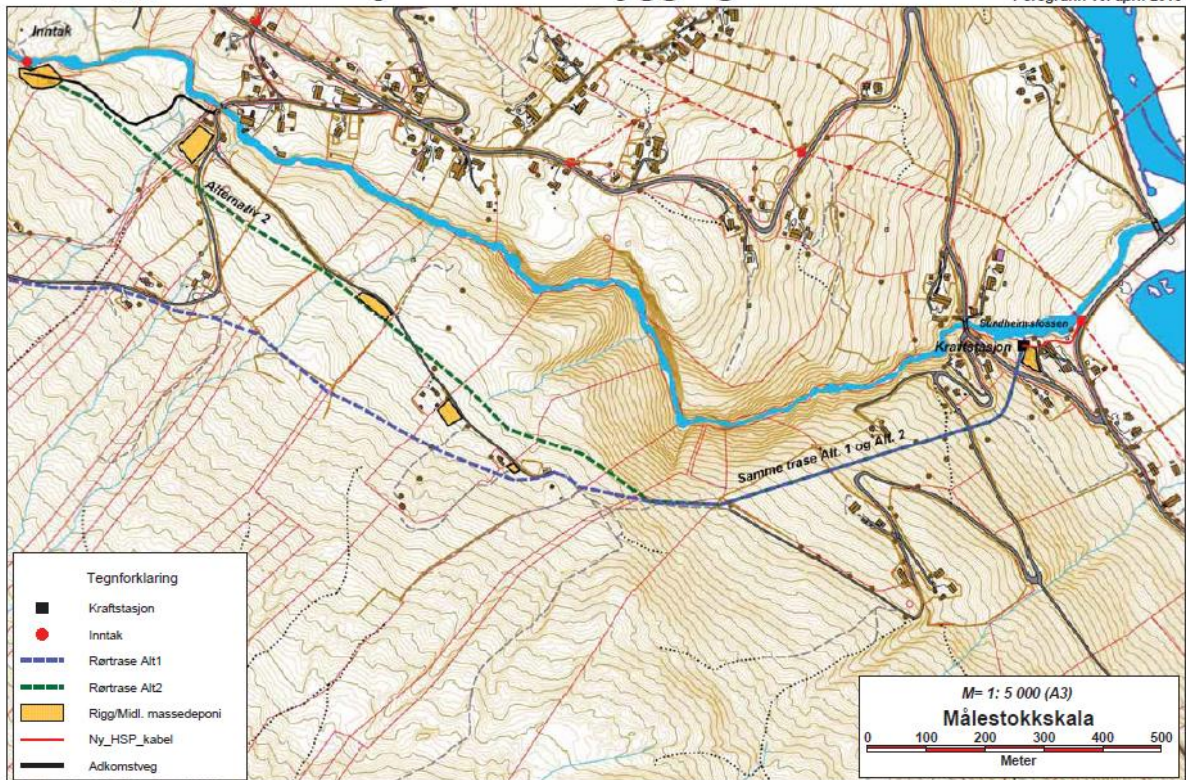
Utbyggingskostnad: 73 mill. kr.

Utbyggingspris: 5,00 kr/kWh

De tre kartutsnittene nedenfor viser utbyggingsområdet og de to alternativene:

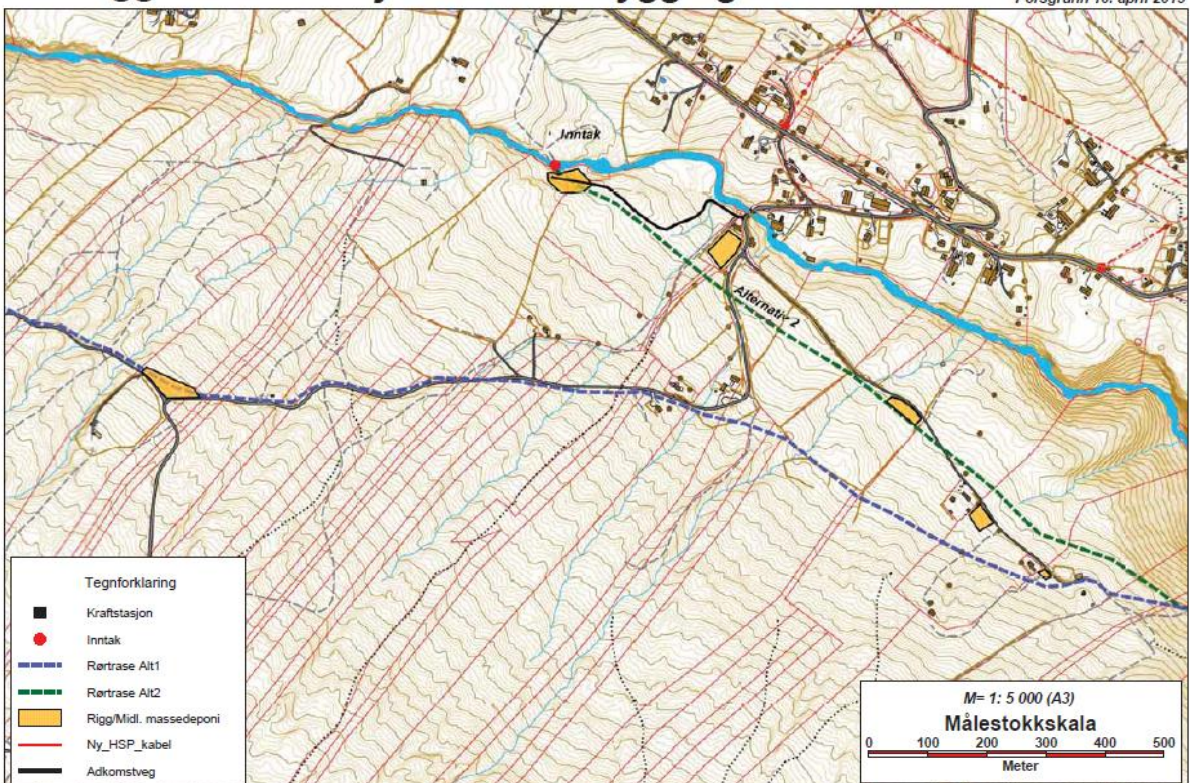
Vedlegg 2-1 Detaljkart over utbyggingsområdet

Porsgrunn 10. april 2015

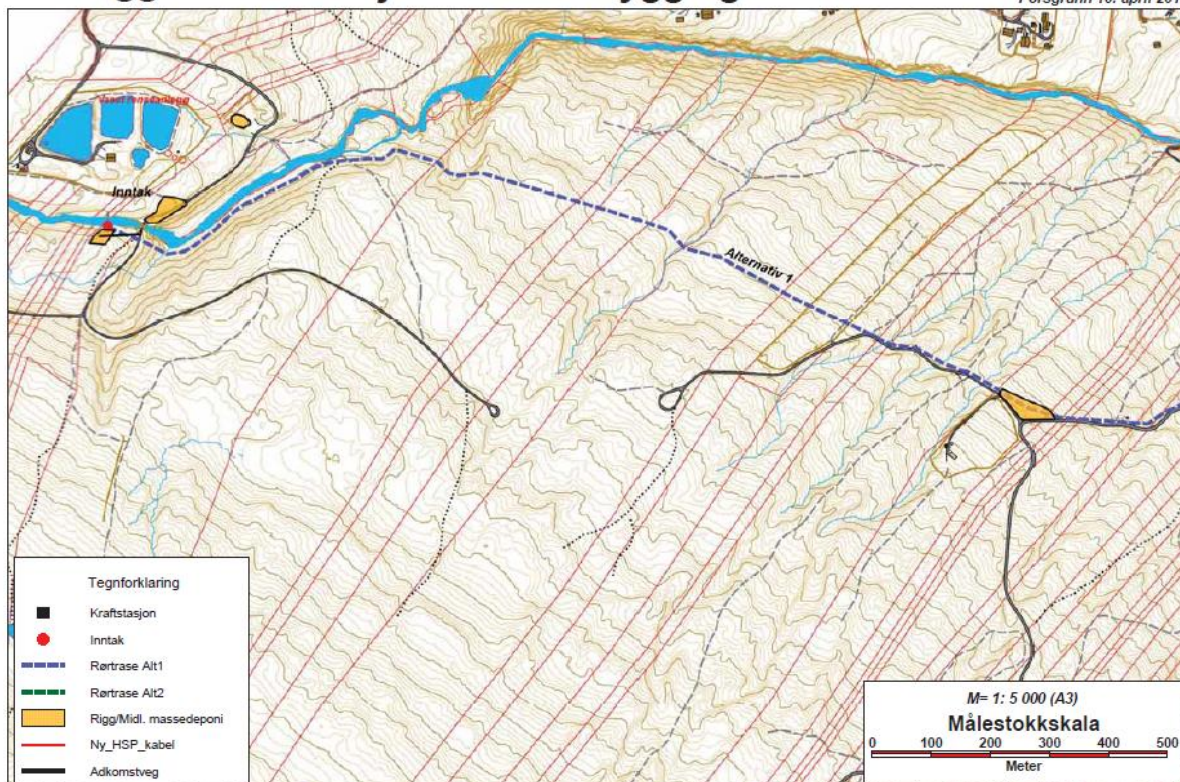
Vedlegg 2-2 Detaljkart over utbyggingsområdet

Porsgrunn 10. april 2015

Vedlegg 2-3 Detaljkart over utbyggingsområdet

Porsgrunn 10. april 2015

Søker begrunner tiltaket med at små kraftverk gir verdifulle bidrag til ny fornybar energi. Mange slike prosjekter gir god lønnsomhet samtidig som de negative konsekvensene for naturressurser, miljø og samfunn i mange tilfeller må betegnes som små. Sundheimselvi fremhever seg som et prosjekt med forholdsvis stor produksjon og akseptable konsekvenser for natur, miljø og samfunn.

I søknaden er det beskrevet både fordeler og ulemper ved tiltaket, blant annet:

Fordeler

- Kraftverket vil gi produksjon tilsvarende ca. 1200 husstander (20.000 kWh/år pr. bolig) ved omsøkt hovedløsning (alt. 1).
- Prosjektet vurderes som lønnsomt i forhold til utbyggingskostnaden pr. kWh.
- Nord-Aurdal kommune, Oppland fylkeskommune og staten vil få økte skatteinntekter fra kraftverket. For Nord-Aurdal kommune vil årlig eiendomsskatt (skattesats 7 %) utgjøre 700 000 kr ved en utbygging på 100 mill. kr.
- En utbygging vil gi en betydelig mengde ny fornybar energi med akseptable konsekvenser for samfunn, miljø og naturressurser.

Ulemper

- Utbyggingen medfører negative konsekvenser for biologisk mangfold, spesielt for naturtypene bekkeløft og fosserøykskog, samt enkelte rødlistearter. De negative konsekvensene følger i hovedsak av redusert vassføring på den berørte elvestrekningen. Ved slipp av minstevassføring og eventuelt flytting av inntaket vil de negative konsekvensene som følge av tiltaket reduseres vesentlig.
- Det vil også bli noe negative konsekvenser for landbruket knyttet til nedgraving av rørgaten. Ulempene antas å bli minimale i driftsfasen.

Planstatus

Tiltaket, slik det er vist på detaljerte kartvedlegg til søknaden, er lokalisert til arealer som i gjeldende kommuneplan er vist med arealbruksformål:

- Landbruks-, natur-, og friluftsområde (LNFR-område)
- Bruk og vern av vassdrag med tilhørende strandsone

I LNFR-områder er det bare tillatt å gjennomføre bygge- og anleggstiltak som er ledd i stedbunden næring. I områder vist som bruk og vern av vassdrag er det ikke tillatt med arbeid eller tiltak nevnt i plan- og bygningsloven § 20.

Tiltak som gjelder vannkraftanlegg er unntatt søknadsplikt, jf. § 20-4 i plan- og bygningsloven.

Virkninger på biologisk mangfold

En vesentlig del av søknaden er en rapport om virkninger på biologisk mangfold fra Faun Naturforvaltning AS (43 sider). Rapporten bygger på feltbefaring, eksisterende data samt oppdatert kunnskapsgrunnlag som er framkommet gjennom NVE sitt FoU-prosjekt «Etterundersøkelser av flora og naturtyper i elver med planlagt småkraftutbygging». Overordnet mål for dette prosjektet er at det skal ta utgangspunkt i to pakker med omsøkte småkraftverk med tilhørende biologiske rapporter. De aktuelle elvene skal undersøkes for å vurdere kvaliteten på de biologiske undersøkelsene som legges til grunn i småkraftsøknader. Sundheimselve er en av de aktuelle elvene som er med i prosjektet. Tilleggsundersøkelser er utført av Miljøfaglig Utredning AS.

Fra oppsummeringskapittelet i rapporten siteres:

Innenfor tiltakets influensområde er det registrert 4 stk naturtyper etter DN-håndbok 13; to «skogsbekkekløfter» vurdert som hhv. svært viktige og viktig. En «regnskog» vurdert som svært viktig og en «rik barskog» vurdert som lokalt viktig. Innenfor tiltaksområdet er det påvist 18 stk rødlistearter, 2 stk i kategorien sterkt truet (EN), 5 stk i kategori sårbar (VU) og 11 stk i kategori nær truet (NT). Utover nevnte er alle elveløp kategorisert som "nær truet" etter ny rødliste for naturtyper, dette samme gjelder kontinentale bekkekløfter. Elva har forekomst av fisk, fossefall og vintererle. Tiltaksområdet vurderes samlet å ha stor verdi for biologisk mangfold.

Vurdering for alternativ 1 med inntak kote 740:

Tiltaket vil medføre vesentlig redusert vannføring i vassdraget langs en strekning på snaue 4500 m, alternativt ca. 2000 m. Videre vil inntak, nedgravde rørgate, kraftstasjon, adkomstvei og jordkabel føre til inngrep i marka. Ved alternativ 1 med inntak kote 740 vil ingen av de 4 påviste naturtypene bli direkte berørt av tiltaket. Alle naturtypene blir derimot negativt berørt av redusert vannføring. Dette vil være særlig uheldig for «regnskogen» påvist ved fossefallet mellom kote 670-690, hvor en har flere sjeldne lavararter avhengig av fosserøyk. Virkningsomfanget av alt. 1 er av dette vurdert som stort negativt.

Konklusjon: Stor til meget stor negativ konsekvens.

Vurdering for alternativ 2 med inntak kote 564:

Ved alternativ 2 med inntak kote 564 vil mindre lokalitet med «rik barskog», samt liten del av den øvre «skogsbekkekløfta» bli direkte berørt av inntaket med adkomst. I tillegg vil den nedre bekkekløfta vurdert som svært viktig blir negativt berørt ved redusert vannføring i driftsfasen. Virkningsomfanget for alt.2 er vurdert som middels negativt. Fisk, fossefall,

vintererle og enkelte andre vanntilknyttede arter kan og bli negativt påvirket gjelder begge alternativ.

Konklusjon: Middels negativ konsekvens.

Rapporten inneholder også et kapittel om avbøtende tiltak. For å opprettholde gunstige betingelser for sjeldne fosserøykavhengige lavarter i regnskogen, som berøres av alternativ 1, konkluderes det med at det må slippes høy minstevannføring i fossen mellom kote 670-690 – betydelig mer enn 5-persentil sommervannføring, slik det er søkt om.

For å opprettholde levelige betingelser for arter påvist i den nedre bekkekløfta, anbefales slipp av minimum 5-persentil sommervannføring, slik det er søkt om.

Vurdering:

I 2001 sa daværende statsminister Jens Stoltenberg: «*Tiden for de store vannkraftutbyggingene er forbi*». «*Den store vannkraftutbyggingens tid kan og bør ikke være forbi*», sa olje- og energiminister Tord Lien i sitt innlegg på Statnetts høstkonferanse i 2014.

Tross svært ulik holdning til kraftutbygging fra tidligere og nåværende regjering, har det over tid vært bred politisk tilslutning til økt satsing på småskala kraftutbygging.

I Olje- og energidirektoratets veileder «Retningslinjer for små vannkraftverk» fra 2007, heter det bl.a.:

Det er mange positive virkninger ved utbygging av små vannkraftverk. Små vannkraftverk gir samfunnet økt tilgang på fornybar energi uten utslipp av klimagasser, og bidrar til næringsutvikling og bosetting i distriktene. I takt med økt interesse for planlegging og utbygging av små vannkraftverk har det samtidig blitt en økende bevissthet omkring at også små vannkraftverk kan ha negative miljøvirkninger enkeltvis, men kanskje med særlig vekt på potensialet for sumvirkningene av flere utbygginger.

Utbyggingsplanene for Sundheimselve synliggjør nettopp dette dilemmaet. Til syvende og sist må det foretas en avveining mellom positive og negative konsekvenser av utbyggingen. Slik sett virker det fornuftig at Skagerak Kraft presenterer to alternative utbyggingsforslag. Det legges til grunn at NVE i sin videre saksbehandling foretar en grundig vurdering av søknaden i henhold til naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper (§§ 8-12), jf. § 7.

Det er liten tvil om at det alternativet som er mest lønnsomt å bygge ut (alternativ 1), også har størst negativ konsekvens for det biologiske mangfoldet. I denne sammenheng er det verdt å merke seg at i forbindelse med NVE sitt FoU-prosjekt «Etterundersøkelser av flora og naturtyper i elver med planlagt småkraftutbygging», måtte både områdebeskrivelsene og verdisettingen av lokalitetene «øvre og nedre kløft» samt «øvre foss» omarbeides helt. Dette fremgår av rapport om virkninger på biologisk mangfold som er vedlagt søknaden. Dette setter utvilsomt det arbeidet som ble utført av konsulenten, som ble engasjert av tiltakshaver, i et uheldig lys.

Alternativ 2 er heller ikke uten negative konsekvenser for biologisk mangfold. Den nedre bekkekløfta vil bli negativt påvirket ved redusert vannføring. Med visse justeringer vurderes allikevel dette alternativet, samlet sett, å ha akseptable negative konsekvenser for biologisk mangfold, slik at utbygging av dette alternativet kan anbefales på visse vilkår. Det bør vurderes å justere inntaket slik at en unngår direkte inngrep i naturtypene «Brennhaugen sør»

og «øvre kløft». Det bør samtidig vurderes slipp av noe mer minstevannføring sommerstid, når naturlig tilsig tilsier det.

Utbygging av alternativ 2 er kostnadsberegnet til 73 mill. kr. For NAK vil årlig eiendomsskatt (skattesats 7 %) utgjøre 511 000 kr ved utbygging av dette alternativet.

Rådmannen vurderer kravene som blir stilt til konsesjonsbehandlingen som såpass omfattende at eventuelle arealbrukskonflikter i området blir tilstrekkelig belyst gjennom denne og de krav som NVE stiller til detaljplaner og gjennomføring av tiltaket. Det vurderes derfor ikke som nødvendig å kreve reguleringsplan for området. Selve tiltaket må imidlertid formelt behandles som dispensasjon fra kommuneplanen.

Konklusjon:

Rådmannen vil primært frarå utbygging av alternativ 1. Subsidiært vil rådmannen kunne anbefale utbygging av alternativ 1 på visse vilkår.

Rådmannen kan anbefale utbygging av alternativ 2 på visse vilkår.

Forslag til vedtak:

Kommunestyret er i utgangspunktet positiv til søknaden om bygging av småkraftverk i Sundheimselve.

På grunn av de store til meget store negative konsekvensene for biologisk mangfold utbygging av alternativ 1 vil medføre, frarå kommunestyret primært utbygging av dette alternativet. Subsidiært vil kommunestyret kunne anbefale en utbygging av alternativ 1 på vilkår av at det slippes høy minstevannføring i fossen mellom kote 670-690 – betydelig mer en 5-persentil sommervannføring.

Kommunestyret vil kunne anbefale utbygging av alternativ 2 på følgende vilkår:

- Det bør vurderes å justere inntaket slik at en unngår direkte inngrep i naturtypene «Brennhaugen sør» og «øvre kløft».
- Det bør vurderes slipp av noe mer minstevannføring sommerstid, når naturlig tilsig tilsier det.

17.06.2015 Planutvalget

Saksframlegger: Harald Bøe

PU-038/15 Vedtak, enstemmig (10 stemmer):

Kommunestyret er i utgangspunktet positiv til søknaden om bygging av småkraftverk i Sundheimselve.

På grunn av de store til meget store negative konsekvensene for biologisk mangfold utbygging av alternativ 1 vil medføre, frarå kommunestyret primært utbygging av dette alternativet. Subsidiært vil kommunestyret kunne anbefale en utbygging av alternativ 1 på vilkår av at det slippes høy minstevannføring i fossen mellom kote 670-690 – betydelig mer en 5-persentil sommervannføring.

Kommunestyret vil kunne anbefale utbygging av alternativ 2 på følgende vilkår:

- Det bør vurderes å justere inntaket slik at en unngår direkte inngrep i naturtypene «Brennhaugen sør» og «øvre kløft».
- Det bør vurderes slipp av noe mer minstevannføring sommerstid, når naturlig tilsig tilsier det.

.....

18.06.2015 Kommunestyret

Saksframlegger redegjorde for saken.

Votering: Rådmannens forslag vedtatt med 14 mot 7 stemmer.

KS-043/15 Vedtak, 14 mot 7 stemmer (21 stemmer):

Kommunestyret er i utgangspunktet positiv til søknaden om bygging av småkraftverk i Sundheimselve.

På grunn av de store til meget store negative konsekvensene for biologisk mangfold utbygging av alternativ 1 vil medføre, frarår kommunestyret primært utbygging av dette alternativet. Subsidiært vil kommunestyret kunne anbefale en utbygging av alternativ 1 på vilkår av at det slippes høy minstevannføring i fossen mellom kote 670-690 – betydelig mer en 5-persentil sommervannføring.

Kommunestyret vil kunne anbefale utbygging av alternativ 2 på følgende vilkår:

- Det bør vurderes å justere inntaket slik at en unngår direkte inngrep i naturtypene «Brennhaugen sør» og «øvre kløft».
- Det bør vurderes slipp av noe mer minstevannføring sommerstid, når naturlig tilsig tilsier det.

.....